תכנון אלגוריתמים 202-1-2041

סמסטר ב' תשע"ד

מועד א – 27.8.2014

ללא חומר עזר

הנחיות חשובות:

- בטופס הבחינה 4 עמודים מלבד עמוד זה. ודאו כי כולם נמצאים בידכם.
- המבחן הינו ללא חומר עזר.
- משך המבחן 3½ שעות.
- סה"כ נקודות 100.
- פתרו את המבחן תחילה במחברת הטיוטא. לאחר מכן העתיקו את התשובות למקום המיועד בטופס התשובות. **בדיקת המבחן לא תביא בחשבון את מחברת הטיוטה או תוספות בגב העמוד.** מחברת הטיוטא מיועדת לגריסה!
- רשמו את מספר הנבחן בראש כל דף.
- המבחן מורכב מ- 4 שאלות, יש לענות על כל השאלות.
- לסדר הופעת השאלות בטופס או לניקוד אין בהכרח קשר לקושי השאלה.
- מותר להשתמש במבני נתונים ידועים מבלי לפרט את מימושם.
- מותר להשתמש באלגוריתמים ידועים מבלי לפרט את מימושם.
- כל שימוש בתוצאה **מעבודות הבית** דורשת הוכחה מלאה.
- ניתן להסתמך על טענות ומשפטים מהכיתה ומהתירגולים, אך יש לנסח אותם במדויק.
- **אם לא מצוין במפורש אחרת, על תיאור אלגוריתם לכלול ניתוח זמן ריצה והוכחת נכונות.**
- **במידה ואינכם יודעים את התשובה לסעיף כלשהו, רשמו "לא יודעים" ותזכו ב- 20% מניקוד הסעיף.**
- מותר להשתמש בעיפרון, אך במידה והינכם עושים זאת וודאו כי מה שכתבתם הינו קריא וברור.
- מומלץ מאוד לבדוק את עבודתך לפני הגשתה.

בהצלחה!

<u>הגדרה</u> (עבור שאלות 1 ו- 2):
בהינתן גרף $G = (V, E)$ וקבוצת קדקודים $F \subseteq V$, <u>הגרף המושרה</u> מ- G ע"י F הוא $G_F = (F, E_F)$ כך ש- $E_F = \{(u, v) \in E : u, v \in F\}$.
כלומר G_F הוא תת גרף של G הבנוי רק מקודקודי F והצלעות המחברות קדקודים אלו.

<u>שאלה 1 [20 נקודות – שאלת נכון/לא נכון]</u>

נגדיר את בעיית <u>העפ"מ המושרה</u>:

קלט: גרף קשיר ולא מכוון $G = (V, E)$, פונקציית משקל $w: E \to \mathbb{R}$, וחלוקה[1] של V לקבוצות $F_1, F_2, \dots, F_r$ כך שלכל $1 \le i \le r$ הגרף המושרה מ- G ע"י F_i הוא גרף קשיר.

פתרון חוקי: T עץ פורש של G כך שלכל $1 \le i \le r$ הגרף המושרה מ- T ע"י F_i הוא גרף קשיר (כלומר עץ).

יש למצוא: פתרון חוקי במשקל מינימלי.

בכל אחד מהסעיפים הבאים מופיעה טענה. **קבעו האם הטענה נכונה או לא** <u>ונמקו תשובתכם באופן תמציתי</u>. במידה וקבעתם שהטענה לא נכונה ספקו דוגמא נגדית מנומקת.
שימו לב: תשובות נכונות ללא נימוק מספק לא יזכו לניקוד.

סעיף א [6 נקודות – נכון/לא נכון]

נסמן $B = \{(u, v) \in E \;:\; \exists i \neq j \text{ such that } u \in F_i \text{ and } v \in F_j\}$. כלומר B מכילה כל צלע של G ששני הקצוות שלה נמצאים בקבוצות F_i, F_j שונות.
אזי כל פתרון חוקי $H = (V, E_H)$ מקיים $|E_H \cap B| = r - 1$
(r הוא מספר הקבוצות בחלוקה של V).

סעיף ב [7 נקודות – נכון/לא נכון]

האלגוריתם הבא מחזיר פתרון חוקי.

- מצא $H = (V, E_H)$ עפ"מ של G.
- לכל i, מחק מ- E_H את קבוצת הצלעות של G_{F_i} (הגרף המושרה מ- G ע"י F_i).
- לכל i, מצא עפ"מ של G_{F_i} והוסף את צלעותיו ל- E_H.
- החזר את $H = (V, E_H)$.

סעיף ג [7 נקודות – נכון/לא נכון]

אם H הוא פתרון חוקי ואופטימלי, אזי לכל i מתקיים: H_{F_i} (הגרף המושרה מ- H ע"י F_i) הוא עפ"מ של F_i.

[1] תזכורת: $F_1, \dots, F_r$ הם חלוקה של V אם"ם $F_1 \cup F_2 \cup \dots \cup F_r = V$ ולכל $i \neq j$ מתקיים ש- $F_i \cap F_j = \emptyset$.

שאלה 2 [25 נקודות]

הגדרה: נאמר שגרף לא מכוון $G=(V,E)$ הוא כוכב, אם קיים $v \in V$ כך ש-

$$E=\{(v,u) : u \in (V \setminus \{v\})\}$$

בנוסף, נאמר שגודל הכוכב הוא $|V|$.

לדוגמא, הגרף הימני והגרף האמצעי הם לא כוכבים, והגרף השמאלי הוא כוכב (בגודל 6).

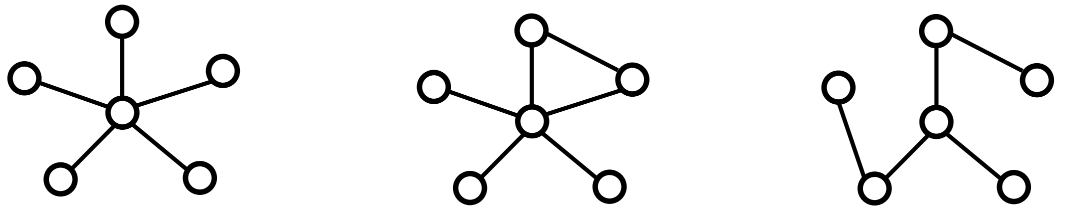

נגדיר את השפה הבאה:

$$\text{STAR}=\left\{G,k \ : \begin{array}{c} \text{גרף לא מכוון } G=(V,E) \\ \text{קיימת קבוצת קדקודים } F\subseteq V \\ \text{כך שהגרף המושרה } G_F \\ \text{הוא כוכב בגודל לפחות } k \end{array}\right\}$$

הראו כי STAR היא NP-שלמה.

רמז: קבוצה בלתי תלויה (Independent Set).

שאלה 3 [25 נקודות]

סעיף א [15 נקודות]

נגדיר את בעיית הניתוק המינימלי:

קלט: גרף מכוון $G=(V,E)$, קדקוד מקור $s \in V$, וקדקוד יעד $t \in V$ כך שקיים מסלול ב- G מ- s ל- t.

פתרון חוקי: קבוצת צלעות $F\subseteq E$ שהסרתה מהגרף מנתקת את t מ- s. כלומר, $F\subseteq E$ כך שבגרף $H=(V,E\setminus F)$ אין מסלול מ- s ל- t.

יש למצוא: פתרון חוקי עם מספר מינימלי של צלעות.

הראו אלגוריתם לבעיית הניתוק המינימלי, הוכיחו את נכונותו ונתחו את זמן הריצה.
שימו לב: החסם שתתנו לזמן הריצה ישפיע על הציון.

רמז: השתמשו בחומר הנלמד בקורס בנושא זרימה.

סעיף ב [10 נקודות]

בהינתן גרף מכוון G וזוג קודקודים u, v, נסמן:

$$p_G(u,v) = \begin{cases} \text{אורך (במספר צלעות) של מסלול קצר ביותר מ } u \text{ ל } v & , \quad \text{אם קיים מסלול מ } u \text{ ל } v \text{ ב } G \\ \infty & , \quad \text{אחרת} \end{cases}$$

נגדיר את בעיית <u>ההרחקה המינימלית</u>:

קלט: גרף מכוון $G = (V, E)$, קדקוד מקור $s \in V$, וקדקוד יעד $t \in V$ כך שקיים מסלול ב- G מ- s ל- t.

פתרון חוקי: קבוצת צלעות $F \subseteq E$ שהסרתה מהגרף מגדילה את המרחק של t מ- s. כלומר, $F \subseteq E$ כך ש- $p_H(s,t) > p_G(s,t)$ כאשר $H = (V, E \setminus F)$.

יש למצוא: פתרון חוקי עם מספר מינימלי של צלעות.

הראו אלגוריתם לבעיית ההרחקה המינימלית, ונתחו את זמן הריצה שלו. אין צורך בהוכחת נכונות.

<u>שאלה 4 [30 נקודות – שאלת נכון/לא נכון]</u>

היזכרו בבעיית המסלולים הקלים ביותר, ובאלגוריתם הגנרי (מבוסס Relax) שראינו בכיתה:

קלט: גרף $G = (V, E)$ מכוון, פונקציית משקל $w: E \rightarrow \mathbb{R}$ כך שאין ב- G מעגלים עם משקל שלילי, וקודקוד מקור $s \in V$.

יש למצוא: עץ מסלולים קלים ביותר מ- s לכל קודקוד $v \in V$.

האלגוריתם:

(1) אתחל $d[s] = 0$ ו- $\Pi[s] = \mathrm{NIL}$.

(2) לכל $v \in (V \setminus \{s\})$ אתחל $d[v] = \infty$ ו- $\Pi[v] = \mathrm{NIL}$.

(3) כל עוד קיימת קשת $(u,v) \in E$ כך ש- $d[v] > d[u] + w(u,v)$ בצע:

א. בחר (בצורה שרירותית) קשת (u,v) כנ"ל ובצע $\mathrm{Relax}(u,v)$.

(4) החזר את $d[\cdot]$ ואת $\Pi[\cdot]$.

בסעיפים הבאים ניתן להסתמך על הטענה הבאה מהקורס:
בכל שלב בריצה, לאחר ביצוע פעולת $\mathrm{Relax}(u,v)$ בשלב 3א, קיים מסלול פשוט P מ- s ל- v כך ש- $d[v] = w(P)$.

בכל אחד מהסעיפים הבאים מופיעה טענה. **קבעו האם הטענה נכונה או לא** ונמקו תשובתכם באופן תמציתי. במידה וקבעתם שהטענה לא נכונה ספקו דוגמא נגדית מנומקת.
שימו לב: תשובות נכונות ללא נימוק מספק לא יזכו לניקוד.

סעיף א [6 נקודות – נכון/לא נכון]

בכל שלב בריצה, לאחר ביצוע פעולת $\mathrm{Relax}(u,v)$ בשלב 3א, קיים מסלול פשוט מ- s ל- v $P=(s=u_0,u_1,u_2,\dots,u_k=v)$ כך ש-

$$d[s]=0$$
$$\forall (u_i,u_{i+1})\in P\ :\ \ d[u_{i+1}]=d[u_i]+w(u_i,u_{i+1})$$

סעיף ב [10 נקודות – נכון/לא נכון]

מספר האיטראציות של האלגוריתם הנתון בשאלה הוא לכל היותר $|V|!$.

סעיף ג [8 נקודות – נכון/לא נכון]

נתון גרף $G=(V,E)$ מכוון, קודקוד מקור $s\in V$, ושתי פונקציות משקל w_1,w_2 ללא מעגלים שליליים. בנוסף, נתון שקיימת צלע $e\in E$ עבורה $w_2(e)<w_1(e)$, ולכל $e'\neq e$ מתקיים $w_2(e')=w_1(e')$.

נריץ את האלגוריתם הנתון בשאלה על G,s,w_1. לאחר מכן נריץ את האלגוריתם על G,s,w_2 ללא צעדים (1),(2). כלומר בתחילת הריצה על G,s,w_2 המערכים $\Pi[\cdot],d[\cdot]$ מאותחלים כפי שהם בסיום הריצה על G,s,w_1.
אזי בריצה על G,s,w_2 ייתכנו לכל היותר $|V|$ איטראציות.

סעיף ד [6 נקודות – נכון/לא נכון]

נתון גרף $G=(V,E)$ מכוון, קודקוד מקור $s\in V$, ופונקציית משקל w ללא מעגלים שליליים.
נריץ את האלגוריתם הנתון בשאלה על G,s,w כאשר צעד (1) מוחלף ב:
(1) אתחל $d[s]=10$ ו- $\Pi[s]=\mathrm{NIL}$.

אזי הפלט של האלגוריתם הוא עץ מסלולים קלים ביותר מ- s עבור הגרף G ופונקציית המשקולות $w':E\to\mathbb{R}$ המוגדרת ע"י

$$\forall e\in E:\ \ w'(e)=w(e)+10$$

בהצלחה!